

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Magisterská práce
REFLEXE FOTOGRAFIE
Jan Kubíček

Plzeň 2018

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra výtvarného umění

Studijní program: Výtvarná umění

Studijní obor: Multimediální design

Specializace: Užitá fotografie

Magisterská práce
REFLEXE FOTOGRAFIE
Jan Kubíček

Vedoucí práce: prof. Mgr. Štěpán Grygar

Katedra výtvarného umění

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2018

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval samostatně a použil jen
uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2018

..... podpis autora

OBSAH

1. MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE	4 - 5
2. TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY	6
2.1 CÍL PRÁCE	7
3. PROCES PŘÍPRAVY	8
3.1 PROCES TVORBY	9
4. POPIS DÍLA	10 - 11
4.1 TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA	12
4.2 PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR	13
5. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	14
a) Knižní a periodická literatura	
b) Internetové zdroje	
6. RESUMÉ	15
7. SEZNAM PŘÍLOH	16
8. PŘÍLOHY	17 - 25

1. Mé dosavadní dílo v kontextu specializace

Mé tvoření v ateliéru Užité fotografie jsem hned od začátku orientoval především na pouliční reklamy, ve kterých hledám prvky post-internetového umění, které dle definice Archey a Peckhama, „využívá vizuální rétoriku reklamy, grafického designu, obrazů z fotobank (stock imagery), korporátních značek, vizuálních obchodních metod a komerčních softwarových nástrojů.“¹

Nacházím takové prvky například ve velkolepě přeplácáných výlohových kolážích fastfoodů a večerek, kde estetická stránka není prioritou. Ustupuje před sdělovacím informačním účelem – vzbudit dojem, že právě zde zákazník sežene vše, co potřebuje. Tento účel zůstává stejný, s dobou se pouze mění jeho důvod. Zatímco za totalismu výlohové výzdoby, aranžérství spíše maskovalo skromný sortiment, v devadesátých letech se naopak chlubily „novinkami“, které se zde začaly prodávat.

Bizarnost českých výloh v osmdesátých letech a dále výstižně zdokumentovala švýcarská fotografka Iren Stehli ve fotografickém cyklu nazvaném *Pražské výlohy* z let 1976–96. Velmi poučný výlet zpátky do let devadesátých mi pak zajistila knižní publikace *Kmeny 90* hudebníka Vladimíra 518, reflektující alternativní scénu 90.let, mimo jiné i včetně městských subkultur.

V současné době nejrůznějších rozšířených grafických možností jde u výloh především o velkolepou poutavost, čí prezentace bude pestřejší a pozoruhodnější, s tendencí ukázat, že sortiment je v

---

¹ Karen ARCHEY – Robin PECKHAM, „Essay“, in: eidem, *Art Post-Internet*, s. 9.

dané prodejně opravdu bohatý. Překombinovanost a kýčovitost těchto výloh tvoří v mých očích jakousi novou formu dadaismu vycházející z komerční grafiky. Protože jsou všechny téměř identické, zdá se skoro, jakoby je všechny vytvořil stejný umělec v podobě jakési nekonečné série.

Vedle sebe jsou na těchto kolážích nesmyslně poskládané produkty od alkoholu po ovoce. Právě v této formě nelogické náhodnosti spatřuji znaky post-internetového umění, které od dob jeho počátku - skupina umělců hnutí takzvaného net.artu, internetového umění fungujícího od roku 1994 - postupně vygradovalo do podobného vizuálního šílenství.

V předchozí školní sérii se zaměřuji na konkrétní typ reklamy, reflexní poutače, a snažím se reklamu přetvářet v uměleckou koláž, vytisklou na reflexní papír.

V sérii Únor 48 se pak zabývám doslova přechodem mezi demokracií a totalitou. Výsledkem je série městských přechodů focená mobilní aplikací Panorama, prostřednictvím které záměrně deformuji obraz a odkazují na "zkreslenou" atmosféru dané doby.

2. Téma a důvod jeho volby

Téma Reflexe fotografie bylo moji první volbou, u které jsem zůstal až do konce. Zvolil jsem ho z důvodu zmíněného už výše: lákalo mě přetavit fotografii do trojrozměrných objektů a postavit tak svoje vlastní malé zdánlivě tiché město, vlastně tak trochu postapokalyptické. Ač předměty působí očividně nově, městečko není zatím obýváno žádnými obyvateli a působí proto tak trochu jako model pro město budoucí.

Ač je to jinými slovy “město duchů”, k oživení pak slouží další aspekt. Nechtěl jsem k reflexi svých fotografií využít pouze sochařství/modelářství, ale i svůj další stabilní zájem - skládání hudby, kterému se věnuji už několik let v jihlavském seskupení *firm* pod producentskou přezdívkou *wedge*. Téma mě inspirovalo ke složení skladby evokující život města, složil jsem ho proto výhradně z jeho ruchů, stejně jako hlavní hrdinka studentského filmu *Vica* (Martin Tauber, FAMU 2012), která ráda nahrává podivné zvuky vyluzované právě městským prostředím.

2.1 Cíl práce

Cílem práce bylo ohlédnout se souhrnně za svojí předchozí školní tvorbou, konkrétně na městskou reklamu, kterou se podrobněji zabývám už v první kapitole této práce. Téma město se mi stále zdá nevyčerpané a nejen s každým dalším navštíveným městem objevuji nové zvláštnosti a zajímavosti. Nezřídka se tomu děje i ve městech, která už dobře znám, jako je Plzeň nebo Jihlava. Nepřestávám být překvapovaný, což je pro fotografa určitě pozitivní impuls.

Snažil jsem se na téma podívat znovu, ale z jiného úhlu a přinést do tématu podle mne nové nápady a přístupy, jako je koláž a reflektování fotografie skrz jiné formy - v tomto případě objektovou tvorbu.

Mám rád pojem “městská džungle”, který zde dávám do kontextu s reklamní přehlceností a jinými anomáliemi, jako jsou různá náhodná seskupení předmětů v ulicích, připomínající promyšlené umělecké instalace, tradičními městskými podivíny (v tomto případě se jedná o plzeňského maskota přezdívaného lidově Pirát) či zvláštními architektonickými zásahy a dočasnými úpravami viz. modrá plachta na kostele, která se dočasně stává součástí objektu. Tento chaos a pocit z něj jsem se záměrně snažil přenést i do výsledné podoby diplomové práce. Bavilo mě uvědomovat si, že i chaos má v sobě jakýsi těžko čitelný řád, se kterým se v našich životech setkáváme dnes a denně a musíme ho zakomponovat do našich pevných plánů a denních programů.

3. Proces přípravy

V průběhu vymýšlení konceptu instalace pro mne byly velkým zdrojem inspirace vzpomínky na vlastní dětství. Fascinaci diorámaty a dětskými vystřihovánkami jsem se snažil převést i do této práce.

Po ujasnění tématu a vytvoření stabilního konceptu jsem započal proces přípravy sbíráním fotografií městských výloh, náhodných zátiší a dalších „anomálií“, které mne na první pohled zaujaly. Zároveň jsem vybíral i fotografie zachycující fragment města, který by šel později zhmotnit v objekt.

Následně jsem upustil od myšlenky aplikace fotografického podkladu v podobě rozsáhlé koláže, na kterou jsem plánoval umístit objekty/instalaci. Zdála se být ve výsledku jako zbytečně překombinovaná. Rozhodl jsem se místo toho pro doplňkovou fotoknihu, prezentovanou však separátně, přestože s instalací úzce souvisí a navzájem se doplňují.

Zvuková stopa se skládá z nahrávek zachycujících ruch města. Tyto ruchy později upravuji, vrstvim na sebe a tvořím tak zvukovou koláž za účelem podtrhnutí celkové atmosféry instalace.

3. 1 Proces tvorby

Proces tvorby projektu začal skicami zvolených objektů a celkové podoby instalace. Poté přišla na řadu volba materiálu a samotná výroba, která probíhala převážně v rodinné dílně v Měšíně u Jihlavy. Viditelně nejvíce je zde použit klasický stavební pórobetonový materiál Ytong. Rozmístění jednotlivých objektů do instalace vzniklo prostřednictvím náhodného výběru, který je taktéž typický pro postinternetové umění, využívající často nahodilých kompozicí.

U fotopublikace jsem si nejprve určil rozměr publikace (18x24 cm) a poté přešel k selekci fotografií a tvoření koláží tak, aby šly jak barevně, tak tématicky dohromady shluklé na dvoustranách. O vazbu strojem na boty se postarala moje kamarádka, knihařka a ilustrátorka Anna Kulíčková, která v současnosti působí v pražském grafickém studiu *Voala* na Letné.

4. Popis díla

Jako téma diplomové práce jsem si zvolil Reflexi fotografie. Její výsledná podoba je tvořena dvěma částmi, které vzájemně pojí ještě jiné téma: město.

První část obsahu představuje fotografický zin nazvaný City Fragments, zaměřující se na městskou pouliční reklamu. Pořizuji a sbírám snímky výloh a náhodná zátiší z ulic, ve kterých nacházím prvky postinternetového umění. Jedná se o časosběrnou sérii focenou od druhé poloviny loňského roku. Zahrnuje fotografie pořízené na procházkách v Plzni, na návštěvách v Praze, na cestách v Berlíně, Benátkách, Špindlerově Mlýně, mé rodné Jihlavě a nedalekém Měšíně.

Důležité jsou pro mne i městské subkultury jako například graffiti scéna, která je už v podstatě od jeskynních maleb doby kamenné neodmyslitelnou součástí civilizace a měst. Umělec/vandal se prostřednictvím své přezdívky - nicku - prezentuje a postupně rozrůstá po městě. Svým způsobem se zde dá kromě tichého způsobu protestu hovořit také o formě egoistické reklamy.

V druhé části vybírám některé z pořízených fotografií a jejich reflexí dávám vzniknout svému vlastnímu ideálnímu městu složenému z několika objektů. Výsledkem je instalace složená ze sedmi objektů, doplněná zvukovou koláží, poskládanou z hluků města.

Na objektovou část se snažím nahlížet experimentální cestou. Nejde mi o přesnou reprodukci reálného místa či objektu ze kterého vycházím. Jako kdybych daný fragment převáděl do objektu pouze dle paměti, než-li na základě fotografie. Touto hravější formou se opět snažím přiblížit k post-internetovým tendencím.

4.1 Technologická specifika

Pro výrobu objektů do instalace jsem zvolil stavební materiál Ytong, obsažený ve všech částech instalace, kromě jedné složené z cihel (viz. fotopříloha). Chtěl jsem pracovat výhradně s materiály, které typicky tvoří město, proto jsem se rozhodl pro tyto stavebniny, místy doplněné přírodninami jako je kámen, písek, či mech.

Fotopublikace jsem nafotil na analogový fotoaparát značky Minolta (typ F25) a mobilní telefon iPhone 5, typický postup pro post-internetové umění, které často vzniká rychle a prostřednictvím nekvalitních médií. Pro dnešní dobu je mobilní telefon už nejběžnějším způsobem pořizování fotografií a předběhl tak i digitální fotoaparát. Přišla mi proto zajímavá kombinace výstupu z dnes už výjimečně používaného analogového fotoaparátu v téměř neviditelném kontrastu s každodenně pořizovanými fotkami z mobilního zařízení.

Obsah jsem dál upravoval v programech Adobe Photoshop (rozmístění a specifické úpravy jednotlivých fotek) a InDesign (stránkování). Zvolený rozměr publikace je 18x24 cm, aby nebyl formát zbytečně přehnaně velký, ale zároveň velký dostatečně a fotky v něm vyzněly se všemi svými detaily. Velikost je to i praktická a skladná. Tištěny jsou na papíru typu Munken Polar.

Zvuková koláž je nahrána na mobilní diktafon ve stejných městech, kde jsem pořizoval fotografie použité do fotopublikace, zkomponována v počítačových programech Ableton Live a GarageBand a vyexportována ve formátu wav.

4.2 Přínos práce pro daný obor

Přínos práce vidím především ve faktu, že neznám mnoho umělců, kteří by se dlouhodobě zabývali tímto tématem městské džungle s post-internetového hlediska a dále ho vizuálně zpracovávali.

Doufám, že má práce probudí v divácích větší zájem o post-internetové umění, i když vychází z kýče. Pokud už ho sami nemají.

Myslím si, že spousta lidí tento směr nevnímá jako čisté umění, protože post-internet má často výjevy, které jsou sami od sebe kýčovité, ale jedná se o výjevy z našeho běžného každodenního života, které právě opakovaností získávají půvab. V publikaci *Umění a kýč* Tomáše Kulky se doslova tvrdí, že “Zvláštnost kýče spočívá v tom, že je přitažlivý, lidem se líbí. Jistě ne všem: statisticky je všem jeho úspěch nesporný. Možno ho měřit i komerčně: kýč na trhu úspěšně konkuruje komerčnímu umění. Jeho masová přitažlivost je komerčně využívána reklamními společnostmi k propagování konzumního zboží právě tak, jako je využívána politickými stranami k propagaci jejich ideologií.”²

---

² KULKA, Tomáš. *Umění a kýč*. Vyd. 3. Praha: Torst, 2014. ISBN 978-80-7215-477-7.

5. Seznam použitých zdrojů

a) Knižní a periodická literatura

- 518, V. Kmeny 0. Praha: BIGBOSS, Yinachi, 2013. ISBN 978-80-903973-8-5
- 518, V. Kmeny 90. Praha: BIGBOOS, Yinachi, 2016. ISBN 978-80-906019-9-4
- HUMHAL, P. Osobní a veřejné. Praha: Tranzit.cz, 2009. ISBN 978-80-87259-00-9
- KULKA, Tomáš. *Umění a kýč*. Vyd. 3. Praha: Torst, 2014. ISBN 978-80-7215-477-7.

b) Internetové zdroje

- ARCHEY, Karen a PECKHAM, Robin (ed.). Art Post-Internet. Information / Data, Peking: Ullens Center for Contemporary Art 2014. In MAGID, Václav. Ozvěny špatného smíchu. Postinternetové umění a kulturní půmysl. In Sešit pro umění, teorii a příbuzné zóny 17, 2014, s. 9, Dostupné z: <http://vvp.avu.cz/wpcontent/uploads/2014/08/Sesit_17_2014_Magid.pdf
- www.irenstehli.com/independent-work.html
- arttalk.cz/2015/06/08/je-post-internet-umeni/

6. Resumé

As the theme of my diploma thesis I picked up Reflection of Photography. It's final picture is coming together from two parts which are connected by another theme: city.

First part of the content is photographic zine focusing on city street advertisement. I make and collect photos of shop windows and random still lifes from the streets, in which I see elements of postinternet art.

In the second part I make selection from these photos and it's reflection helps me to create my own ideal city in a few objects. The result is an installation completed by sound collage puzzled from pieces of city noises.

Seznam příloh

Příloha 1

Objektová část - rozpracovanost

Příloha 2

Objekty - výlohy

Příloha 3

Objekty - anténa 1

Příloha 4

Objekty - anténa 2

Příloha 5

Fotopublikace City Fragments 1

Příloha 6

Fotopublikace City Fragments 2

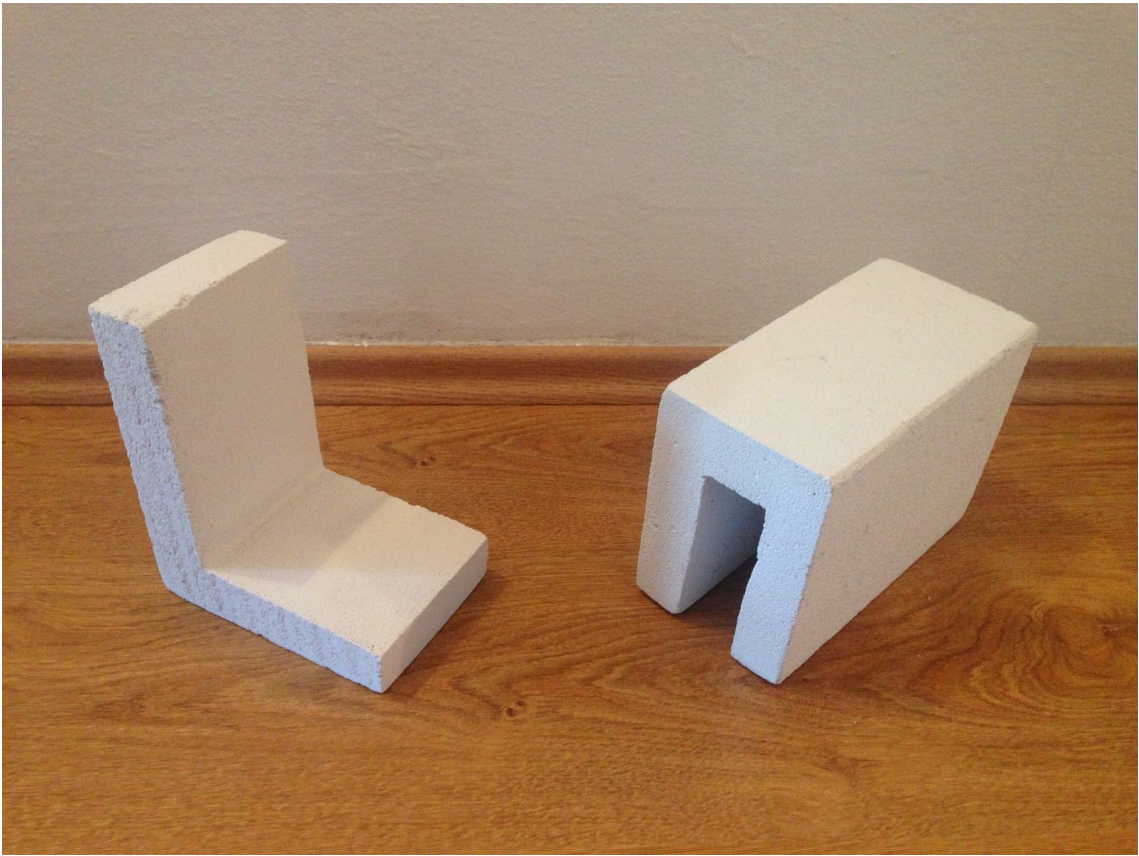
Příloha 7

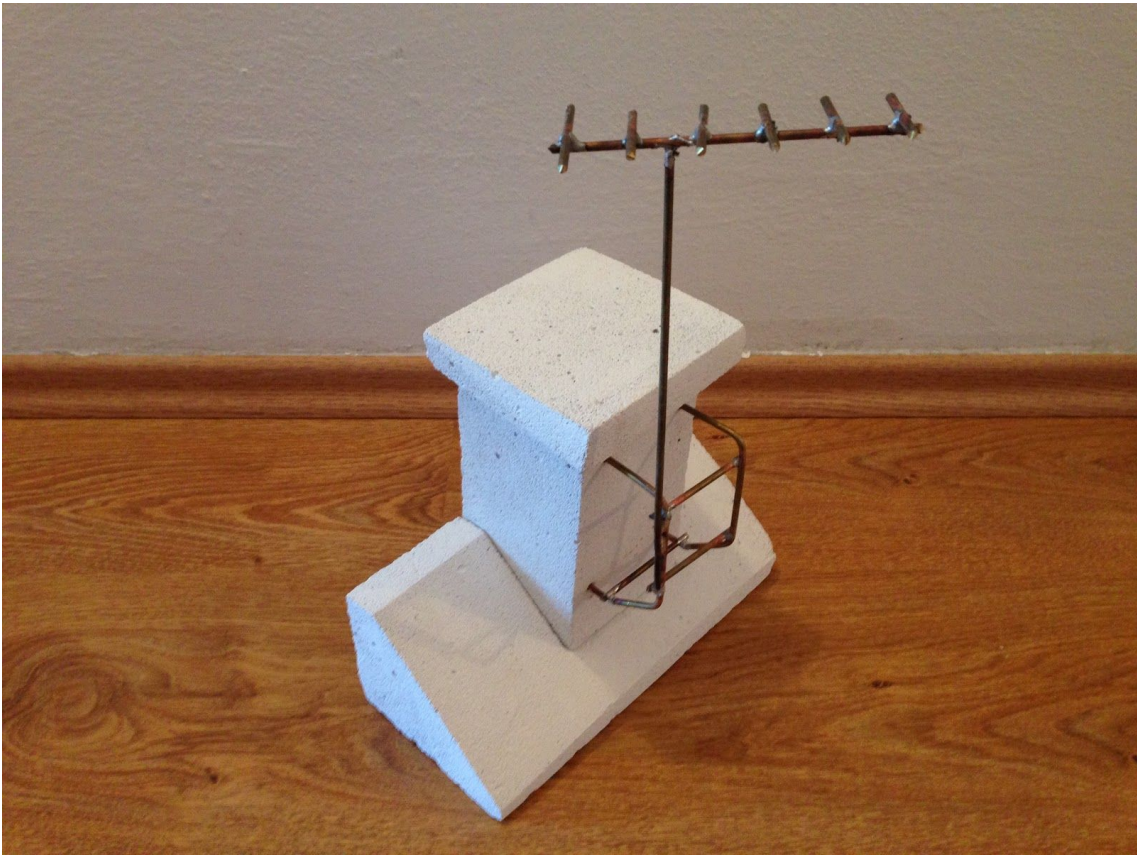
Fotopublikace City Fragments 3

Příloha 8

Fotopublikace City Fragments 4

CITY
FRAGMENTS

